

16/11

irizpena

FAMILIAREN EUSKAL KONTSEILUAREN
Dekretu-Proiektuari buruzkoa

Bilbo, 2011ko irailaren 23an

CES
EGAB

Consejo Económico
y Social Vasco

Euskadiko Ekonomia eta Gizarte
Arazoetarako Batzordea

CES
EGAB

Consejo Económico
y Social Vasco

Euskadiko Ekonomia eta Gizarte
Arazoetarako Batzordea

©Argitalpena: Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordea
Gran Vía 81, 7. solairua
48011 Bilbao. Bizkaia
www.cesvasco.es

Maketazioa: Cuatrobarras

Inprenta: Imprenta Gestingraf

Lege Gordailua: BI-2635-2011

*i*rizpena 16/11

I. SARRERA

2011ko uztailaren 20an Enplegu eta Gizarte Gaietako Sailaren idazkia jaso zuen Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordeak; bertan Familiaren Euskal Kontseiluaren Dekretu-proiektuari buruzko txostena eskatzen zen Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordearen ekainaren 27ko 9/1997 Legearen 3.1.b) artikuluan xedatutakoari jarraiki.

Kontsultagai den lege-ekimenaren helburua Familiaren Euskal Kontseiluaren funtzionamendua eta erregimena arautzea da, Familiei Laguntzeko abenduaren 12ko 13/2008 Legearen IV. tituluko I. kapitulua aplikatuz eta garatuz.

16/11

Idazkia jaso ondoren berehala bidali zitzaien agiriaren kopia bana Kontseiluko Osoko Bilkurako kide guztiei beren proposamenak eta iritziak helaraz zitzaten eskatuaz, ondoren Lan-batzorde egokiari igorri ahal izateko Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordearen Funtzionamendu-araudian ezarritakoari jarraiki. 2011ko irailaren 14an Gizarte Garapenerako Batzordea bildu zen, eta bilera horretan hartutako erabakien ondorioz sortu da Irizpen-proiektu hau. Proiektua Batzordearen irailaren 23ko Osoko Bilkuran aurkeztu da eta aho batez onetsi da.

II. EDUKIA

Familiaren Euskal Kontseiluaren Dekretu-proiektuaren testuak hitzaurrea, 28 artikulua, xedapen indargabetzaile bat eta bi azken xedapen ditu. Labur-labur, testuaren edukia honakoa da:

Familiaren Euskal Kontseilua funtsean aholkularitza edo kontsulta lanetarako organoa dela eta familiengan eragina duten politika publikoen diseinuan familiaren inguruko gizarte-eragileek duten partaidetza eta elkarlana bideratzeko espazioa dela xedatzen du. Eusko Jaurlaritzak, foru aldundiek, udalek eta irabazi asmorik gabeko erakunde pribatuek

tuek ordezkariak izango dituzte organo horretan. Familia arloetan eskuduna den Eusko Jaurlaritzako Sailari atxikita dago, baina ez dago haren egitura organikoaren barruan, eta Kontseiluaren egoitza Sail horrek Gasteizen dituen bulegoetan dago.

Familiaren Euskal Kontseilua honako organoek osatzen dute:

- a. Kide anitzeko organoak: Osoko Bilkura, Familiaren sail arteko Batzordea, Familiaren erakunde arteko Batzordea eta Familiaren Batzorde Iraunkorra.
- b. Kide bakarreko organoak: Batzordeburua, batzordeburuordea eta idazkaria.

16/11*i*

Lehenik eta behin, honakoak dira Osoko Bilkuraren eginbeharrak:

- a. Familiaren arloaren inguruan egiten diren lege-aurreproiektuei, dekretu-proiektuei eta araudiei buruzko txostena egitea.
- b. Familiei laguntzeko erakunde arteko planen proposamenen berri ematea.
- c. Familiei laguntzeko erakunde arteko planen betearazpen-mailari buruzko irizpena ematea.
- d. Familia-politikari eragiten dion edozein gairi buruzko proposamenak, ekimenak eta gomendioak helaraztea Eusko Jaurlaritzari eta gainerako euskal administrazio publikoei, eta horien gaineko aholkularitza ematea.
- e. Eusko Jaurlaritzak eta gainerako euskal administrazio publikoek familia-politikari buruz egiten dituzten ekimen eta jarduera ezberdinak ezagutzea eta horien segimendua egitea.
- f. Familia arloan esku hartzen duten eragileen iradokizunak, informazioa eta proposamenak ematea eta hartzea.
- g. Familiaren Euskal Kontseiluaren helburuekin zerikusia duten gaiei buruz egiten zaizkion galderei erantzutea.
- h. Familia-politikari eragiten dioten arloen gaineko azterlanak, ikerketak eta argitalpenak proposatzea eta jardunaldi zein mintegiak egitea.
- i. Familiaren Euskal Kontseiluaren funtzionamendu-araudia egitea.
- j. Indarrean dagoen legediak esleitzen dion beste edozein egin-behar.

Organo horretan honako erakundeen ordezkariak egongo dira:

- a. Eusko Jaurlaritza.
- b. Foru Aldundiak.
- c. Udalak.
- d. Familien interesak ordezkatzeko edo defendatzeko dituzten erakundeak.
- e. Enpresa-erakundeak.
- f. Erakunde sindikalak.
- g. Kooperatibak.
- h. Gizarte zerbitzuen alorrean lan egiten duten profesionalen erakundeak.

Oro har, Familiaren Euskal Kontseiluak hogeita hamabi kide ditu, kideok Administrazio publikoetatik eta d), e), f), g) eta h) letretan aipatutako erakundeetatik datoz, eta Familiaren Euskal Kontseiluaren Osoko Bilkurako kideak Dekretu-proiektuaren 5.3. artikulua zerrendatzen eta zehazten ditu.

16/11*i*

Ondoren batzordeburuari eta Osoko Bilkurako presidenteari buruzko arloak arautzen dira, hori familia arloan eskumenak dituen sailburua izango baita. Honakoak dira bere eskumenak:

- a. Familiaren Euskal Kontseiluaren ordezkari izatea.
- b. Familiaren Euskal Kontseiluaren jarduerak zuzentzea, sustatzea eta koordinatzea.
- c. Familiaren Euskal Kontseiluaren izenean instituzioei, erakundeei, entitateei, elkartei, agintariei eta partikularrei zuzentzea.
- d. Honako Dekretua betetzea eta betearaztea, egin beharreko interpretazioaren gaineko dudak daudenean Osoko Bilkurari egin beharreko interpretazioa iradokitzea eta iradokizunik ez badago Dekretua osatzeko proposamenak egitea.
- e. Osoko Bilkuraren bilerak deitzea eta horien buru izatea, horiek behar bezala gobernatzeko zuzentarauak sortzea eta eztabaiden garapena moderatzea.
- f. Osoko Bilkuren gai-zerrenda ezartzea.
- g. Osoko Bilkurako akordioen akteak eta ziurtagiriei oniritzia ematea, akordioen igorpena eta argitalpena agintzea eta horiek betearaztea.

- h. Gerta daitezkeen berdinketak bere botoarekin erabakitzea.
- i. Presidente izateagatik datxezkion beste eginbehar guztiak.

Familiaren Euskal Kontseiluaren Osoko Bilkurako presidenteordea eta Familiaren erakunde arteko Batzordearen presidentea familia arloan eskuduna den sailburuordea izango da, eta presidenteak eskuordetzen dizkion zein bere karguari datxezkion eginbeharrak beteko ditu.

Familiaren Euskal Kontseiluaren Osoko Bilkurako idazkariak honako eskumenak ditu:

- a. Bileretarako deialdiak egitea presidenteak hala eskatzen dionean.
- b. Eguneko gai-zerrendako arloei buruzko dokumentuak eskura izatea Familiaren Euskal Kontseiluko kideentzat.
- c. Osoko Bilkuraren bileretara joatea eta horien akta egitea, eta egiten diren akordioak behar bezala bideratzea.
- d. Kontseiluko kideek zein beste inork Familiaren Euskal Kontseiluari aurkeztu nahi dizkion gai, txosten, proposamen edo agiri guztiak jasotzea, ordenatzea eta prestatzea, eta behar bezala bideratzea.
- e. Familiaren Euskal Kontseiluak sortzen duen edo eskuragarri duen informazioa helaraztea pertsona edo erakunde egokiei.
- f. Presidentearen oniritziarekin, kontsultei, irizpenei, aktei eta onetsitako akordioei buruzko ziurtagiriak ematea eta, bidezkoa denean, ziurtagiria akta onetsi aurretik eman zela idatziz jasotzea.
- g. Presidenteak agintzen dizkion edo bere postuari datxezkion kudeaketa- eta koordinazio-ekintzak egitea.

Ondoren Familiaren sail arteko Batzordea arautzen da; batzorde hori Eusko Jaurlaritzako sail ezberdinek familia arloan egiten dituzten jarduerak koordinatzeaz arduratzen den organoa da, eta honako eginbeharrak ditu: Eusko Jaurlaritzak familia arloan dituen helburuak prestatzea eta proposatzea eta Eusko Jaurlaritzaren sail ezberdinek familia arloan duten jarduera koordinatzea. Dekretu-proiektuaren 11. artikuluan zehazten da nola osatuko den.

Familiaren erakunde arteko Batzordeari dagokionez, administrazio publiko ezberdinen arteko lankidetzak, koordinazio eta partaidetza organo nagusia da familia arloari dagokionez, eta honako eginbeharrak ditu:

- a. Familien Laguntzarako Legearen aplikazioaren ondoriozko jardueretan euskal administrazio publiko ezberdinen koordinazioa bermatzea.
- b. Familien Laguntzarako Plan Instituzionalaren aplikazioaren ondoriozko jardueretan euskal administrazio publiko ezberdinen koordinazioa bermatzea.
- c. Familien Laguntzarako Plan Instituzionala prestatzeko zuzentzerak proposatzea.
- d. Familien laguntzarako erakunde arteko Planaren segimendua egitea, emaitzak ebaluatzea eta, behar izanez gero, egokitzat jotzen diren moldaketak eta aldaketak proposatzea.
- e. Familien Laguntzarako Erakunde arteko Plana behar bezala abiarazteko neurriak hartzeko proposatzea euskal administrazio publiko ezberdinei.
- f. Behar bezalako koordinazioa sustatzea Familien Laguntzarako erakunde arteko Planean aurreikusitako eta euskal administrazio publikoaren bestelako planetan jasotako arlo honetan garrantzi berezia izan dezaketen esku-hartzeetan.
- g. Familiaren Batzorde Iraunkorrak euskal administrazio publikoari egiten dizkien proposamenak, ekimenak eta gomendioak jasotzea, aztertzea, baloratzea eta Eusko Jaurlaritzari zein gainerako euskal administrazio publikoari helaraztea.

Batzordea nola osatu behar den arauaren 15. kapituluaz azaltzen da.

Azkenik, Familiaren Batzorde Iraunkorra familiak babesten, artatzen eta laguntzen aritzen diren gizarte-eragileen partaidetzarako berrazko foroa da. Batzordearen eginbeharra Eusko Jaurlaritzaren eta familiak babesten, artatzen eta laguntzen diharduten gizarte-eragileen artean familia alorreko elkarrizketa etengabea sustatzea da. Horretarako honako egitekoak bete behar ditu:

- a. Familia-politikari eragiten dion edozein gairi buruzko proposamenak, ekimenak eta gomendioak helaraztea Eusko Jaurlaritzari eta gainerako euskal administrazio publikoei, eta horien gaineko aholkularitza ematea, guztia ere Familiaren erakunde arteko Batzordearen bidez.
- b. Familia arloan esku hartzen duten eragileen iradokizunak, informazioa eta proposamenak ematea eta hartzea.
- c. Familia-politikari eragiten dioten arloen gaineko azterlanak, ikerketak eta argitalpenak proposatzea eta jardunaldi zein mintegiak egitea.
- d. Osoko Bilkurak esleitzen dion beste edozein.

16/11*i*

19. artikulua xedatzen du nola osatu behar den.

Ondoren, Dekretu-proiektuak Familiaren Euskal Kontseiluaren funtzionamenduari eta antolakuntzari buruzko gaiak arautzen ditu Osoko Bilkura eta batzordeak osatzen dituzten pertsonen izendapenari dagokionez, kideen agintaldiari dagokionez eta beren ordezkapenak, eskubideak, eginbeharrak eta abar bezalako gauzei dagokienez. Halaber, arauak xedatzen du eskudun zuzendaritzak, bere eginkizunak behar bezala betetzeko, eskura dituen langileak eta bitarteko materialak erabili beharko dituela Familiaren Euskal Kontseilua artatzeko.

Azkenik, indargabetu egiten da Justizia, Lan eta Gizarte Segurantza sailburuaren 2003ko irailaren 17ko Agindua, Euskal Autonomia Erkidegoan Familiaren Alorreko erakunde-antolamendua arautzen duena, eta oro har, baita Dekretu honetan xedatutakoari kontra egiten dioten maila bereko edo txikiagoko gainerako xedapenak ere.

III. GOGOETAK

GOGOETA OROKORRAK

Familien Laguntzarako abenduaren 12ko 13/2008 Legearen helburua ongizatearen eta familien zein beren kideen bizi-kalitatea hobetzera bideratutako familia-politika integrala lortzeko esparrua eta oinarriak ezartzea da. Gure erkidegoko familien alde indarrean diren hainbat neurriren antolamenduaren bidez familiak babestea, artatzea eta laguntzea du helburu, eta baita laguntzarako ekimen berriak arautzea ere.

EAEko familien laguntzarako antolakuntza instituzionala bi zutabetan oinarritzen da: Familien Behatokia eta Familiaren Euskal Kontseilua; horien araudiaren garapena orain baloratzen ari garen Dekretu-proiektuan jasota dago. Kontseilua kontsultarako organoa eta administrazio publikoen zein bestelako erakundeen eta gizarte-eragileen arteko lankidetzako foroa da, eta garrantzia ematen dio eragile ezberdinen arteko koordinazioari eta familiei laguntzeko politikak diseinatzeke eta horien segimendua egiteko orduan administrazioen esparukoak ez diren erakundeek eta pertsonak duten partaidetzari. Modu positiboan baloratzen dugu hori guztia.

Hala ere, uste dugu familien babesean, arretan eta laguntzan inplikaturako gizarte-eragileen partaidetza-organo espezifikoren, hots, Batzorde Iraunkorraren osaera aldatu beharko litzatekeela, izan ere, egun Dekretu-proiektuaren 19. artikulua idatzita dagoen moduagatik, erakundeetan parte hartzen duten erakunde sindikalen eta enpresarialen artean ez dago berdintasunik.

Dekretu-proiektuak erakunde enpresarialak eta sindikalak familiak babesteko, artatzeko eta laguntzeko helburu orokorrekin lotura duten "gizarte-eragileen" artean sartzeko arrazoia honakoa da: 13/2008 Legearen 4.d artikulua familia-politikaren helburuen artean "*familia- eta lan-erantzukizunak bateratzea eta emakumea lan-merkatuan sartu eta bere karrera profesionala garatzea*" sartu izana; puntu hori luze eta zabal garatzen da "Bizitza pertsonala, familia eta lana bate-

ratzeko neurriak” izeneko II. Kapituluko xedapenetan, eta neurri horiek langileak diren familia kideei eta lana ematen dieten enpresei zuzenduta daude.

Horrenbestez, enpresak eta sindikatuak ez dira Dekretuan sartzen gizarte-erakunde garrantzitsuak direlako (garrantzi hori ez da agerikoa lege honen helburu orokorreari dagokienez), baizik eta neurri horien hartzaile izango diren langile eta enpresen ordezkari kolektiboak direlako. Hori horrela denez, eta ofizialki berretsi eta argitaratutako nazioarteko hitzarmenen antolamenduaren iturri direnez (Konstituzioaren 96. artikulua), ezinbestekoa da enpresetako eta sindikatu etako ordezkarien arteko berdintasuna mantentzea¹.

16/11j

Horrenbestez, Dekretu-proiektuaren 19. artikulua aldatzeko eskatzen dugu Familiaren Batzorde Iraunkorraren egiturari dagokionez (d epigrafea); uste dugu enpresetako bi ordezkari gehitu behar direla sindikatuek duten ordezkari kopuru bera izateko, hau da, lau.

Gainera, azpimarratu nahi dugu enpresetako eta sindikatu etako ordezkarien arteko berdintasun hori Batzordeko Osoko Bilkuran ere mantendu behar dela (5. artikulua). Dekretu-proiektua idatzita da-

¹“*Beren ardurapeko seme-alabak dituzten eta ardura horien ondorioz jarduera ekonomikorako prestatzeko zein bertan sartu, parte hartu eta aurrera egiteko aukera mugatuta duten langileei*” (1. art.) zuzenduta dagoen familia-ardurak dituzten langileei buruzko LANEren 156/1981 nazioarteko hitzarmenak honakoa xedatzen du: “*enplegu-emaielen eta langileen erakundeek Hitzarmen honetako xedapenak indarrean jartzeko hartutako neurrien prestakuntzan eta aplikazioan parte hartzeko eskubidea dute*” (11. art.).

Eskubide horren legezko esparrua LANEren Konstituzioa bera da; “Lanaren Nazioarteko Erakundearen xedeei eta helburuei buruzko adierazpena” izeneko eranskinean “haurtzaroa eta amatasuna babestea” (III.h) ahalbidetzen duen programa LANEk sustatu beharrekoen artean sartzen da, eta horrez gain, I.d) puntuan oinarritzko printzipioak garatzeko modutzat jotzen da honakoa: “*langileen eta enplegu-emaielen ordezkariak eztabaida libreetan eta erabaki demokratikoetan parte hartzen dute gobernuetako ordezkarietako berdintasun-egoeran*”. Hau da, LANeko organoen osakeretik (beti dira hiru alderdikoak eta paritarioak) eta nazioarteko hitzarmenak betetzeko duten moduarekiko konsubstanziala da enpresa-erakundeen eta erakunde sindikalen esku-hartzea euren arteko berdintasunean oinarritzea.

goen modutik ondoriozta daiteke berdintasun hori egon badagoela (sindikatuetakordez kari bat eta enpresetakorde beste bat), baina uste dugu komenigarria dela Batzorde Iraunkorreetan bezalaxe Osoko Bilkuran ere EAEko lau sindikatu esanguratsuenetakordez kariak egotea eta, aipatutakorde berdintasun hori mantentze aldera, enpresetakorde beste horrenbeste ordez kari jartzea.

Bestalde, uste dugu beharrezkoa dela berariazko zenbait gogoeta azaltzea:

BERARIAZKO GOGOETAK

2.1. artikulua. Izaera eta helburuak

2. artikuluko 1. atalean zera proposatzen dugu, *“irabazi-asmorik gabeko erakunde pribatuak”* esapidetaren ordez *“famiak babesten, artatzen eta laguntzen diharduten eragileak”* esapidea erabiltzea horrela hitzaurreko hirugarren paragrafoko esapidea erabiliko bailitza-teke, eta gure ustez, egokiena da.

5.2. artikulua. Osoko Bilkuraren osaera

Artikulan esaten dena ulertzen den arren, uste dugu atal hori modu sinpleagoan idatz daitekeela. Adibidez: *“kideon % 50 Administrazio Publikoetatik dator, eta beste % 50 aipatutakorde gainerakorde erakundeetatik”*.

6.2. artikulua. Familiaren Euskal Kontseiluaren presidentea

Lehenik eta behin, artikuluko honetakorde 2.h) atalak *“berdinketak bere botoarekin erabakitzeko”* eskumena ematen dio presidenteari. Behar bada egokiagoa litzateke aurretiaz aipatzea bere botoak, Kontseiluko gainerakorde kideenak ez bezala, berdinketak erabakitzeko “kalitatezko” eskumena duela. Bestela ezin dugu berdinketa apurtzeaz hitz egin, baizik eta gehiengoaz eta gutxiengoaz.

Bestalde, gure ustez, Dekretu honetakorde atal horretan bertan oker erabiltzen dira “eskumen” eta “eginbehar” terminoak.

Oro har, eginbeharrak kide anitzeko organoei dagozkie: Osoko Bilkura eta 3. artikuluan xedatutako hiru Batzordeak. Osoko Bilkurako zein Batzorde ezberdinetako kide bakarreko organoei (batzordeburua, batzordeburuordea eta idazkaria), aldiz, eskumenak esleitzen zaizkie, betearazleak baitira.

Horrenbestez, 6.2. artikuluan “Kontseiluko presidenteak aipatzen diren eskumenak ditu esleituta” esanez gero, ez da zuzena eskumen horietaz aritzean k) atalean honakoa adieraztea: *“Presidente izateagatik datxezkion beste eginbehar guztiak”*.

16/11j

Dekretu-proiektuko beste artikulua batzuetan (7, 12, 16 eta 20) ere akats bera errepikatzen da 6.2. artikulurako bidaltze-oharra baitago. Bereziki, 7.2. artikuluan akatsa aurki daiteke, izan ere, esaten da batzordeburuordeak batzordeburuak “esleitutako eginbeharrak” beteko dituela, baina kide bakarreko organoak direnez egokiena “esleitutako eskumenez” hitz egitea litzateke.

18. artikulua. Familiaren Batzorde Iraunkorraren eginbeharrak

Artikuluan esaten denez, *“Familiaren Batzorde Iraunkorraren eginbeharra da Eusko Jaurlaritzaren eta familiak babesten, artatzen eta laguntzen diharduten gizarte-eragileen artean familia arloari buruzko eztabaida sozial etengabea piztea”*.

“Sozial” terminoa kendu eta soilik familia arloari buruzko “eztabaida etengabea” jartzeko eskatzen dugu, horrela Familiaren Batzorde Iraunkorraren eginbeharrak elkarrizketa sozialarekin eta sindikatuen, enpresa-erakundeen eta Gobernuen arteko adostasunarekin nahastea ekiditeko.

21. artikulua.- Funtzionamendua

Ikusita Familiaren Euskal Kontseiluak eta haren Osoko Bilkurak zernolako garrantzia duten (arau honen hitzaurrearen eta horien eginbeharrak zehazten dituen 4. artikulua araberak), uste dugu kontraesankorra dela, edo are gehiago, Osoko Bilkurari eta Kontseiluari balioa kentzen zaiela 21. artikuluan urtean ohiko bilera bakarra xedatuta.

Gehiagotan ere bil daitezke Presidenteak edo kideen herenak hala eskatuta, baina testuaren arabera, horiek “ezohiko” bilerak izango dira. Proposatzen dugu gutxienez “ezohiko” hitza kentzeko, izan ere, ez dugu uste urtean ohiko bilera bakarra eginez Osoko Bilkura 4. artikuluan zehaztutako hamar eginbeharrak betetzeko gai izango denik.

Gogoeta formalak

Baloratzeko igorri zaigun testuan zehar hizkuntzaren erabilera homogeneizatzeko iradoki nahi dugu: 5.1. artikuluan edo 22. artikuluko 2 eta 3 ataletan administrazioak aipatzerakoan ere maiuskulak erabiltzea komeni da (Foru Aldundiez eta Udalez aritzerakoan egiten den bezalaxe).

16/11

Era berean, artikuluko guztian zehar letra xehea erabiltzea gomen datzen dugu batzordeburu, batzordeburuorde edo idazkari karguak aipatzerakoan, euskaraz egokiagoa baita.

IV. ONDORIOA

Euskadiko EGABek egokitzat jotzen du Familiaren Euskal Kontseiluaren Dekretu-proiektuaren izapidea, beti ere aholkularitza organo honek egindako gogoetak errespetatuaz.

Bilbon, 2011ko irailaren 23an

O.I. Presidentea
Juan María Otaegui Murua

Idazkari nagusia
Francisco José Huidobro Burgos

